

Bele zalivke NAJ V JAVNEM ZDRAVSTVU ne bodo več plačljive. Vsi si jih ne zmorejo plačati. Švedska je ta korak naredila pred več kot 20 leti in je živosrebrne zalivke medtem tudi popolnoma prepovedala.

Podoben predlog je vladi na portalu bil podan že nekajkrat:

<http://predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/399> (2010)

<http://predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/5919> (2014)

<http://predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/8804> (2017)

Del odgovora ministrstva za zdravje leta 2010:

1. *Amalgam, ki se uporablja v zobozdravstveni dejavnosti za izdelavo zalivk, je eno od polnilnih sredstev, ki se uporablja že več kot 150 let in zaenkrat zanj, kljub različnim raziskavam, **ni ustrezne zamenjave ali drugega boljšega materiala.***
2. *Živo srebro, ki je sestavina amalgama, se lahko ob pripravi za polnitev zob, dokler se ne veže z drugimi kovinami (srebro, baker itd.) pojavlja v hlapih ali na sluznici ali na rokah zobozdravstvenih delavcev. Temu so še najbolj izpostavljeni prav slednji, medtem ko je **količina živega srebra, ki bi se tako zadržala pri pacientu, zanemarljiva** in se ***meri v nanogramih***. Zobozdravstveni delavci lahko zmanjšajo izpostavljenost živemu srebru z uporabo rokavic in pravilnim ravnanjem z amalgamskimi odpadki.*
3. *Količina živega srebra, ki se pri izdelavi zalivk lahko resorbira v telo, je neznatna, lahko pa do nje pride tudi iz drugih virov v naravi.*
4. ***Ni dokazov**, ki bi kazali na povezanost prisotnih amalgamskih zalivk v ustih pacientov in kroničnimi degenerativnimi boleznimi, prizadetostjo ledvic, avtoimunimi boleznimi, posledicami na plodu pri nosečnicah, Alzheimerjevo boleznijo ali pojavom drugih bolezni.*

Glede prve točke in 150 letne uporabe: tudi svinčene vodovodne cevi so se uporabljale 150 let, pa to ne pomeni, da so varne. Pred 150 leti verjetno tudi ni prav veliko ljudi imelo dostopa do zobozdravnika. Glede druge točke in izpostavljenosti pacientov živemu srebru v nanogramih (besedna zveza zadržala pri pacientu je nekoliko nejasna; predvidevam, da je mišljena izpostavljenost): leta 1997 je univerza Tübingen izmerila količino živega srebra v slini pri 20.000 pacientih z amalgamom: Pri 9 amalgamskih zalivkah je količina živega srebra v povprečju 11,6 mikrograma na liter slin, ob žvečenju se vrednost poveča na 29,3 mikrograma na liter slin (točka 10 iz priloge). Za primerjavo: v EU je na liter pitne vode dovoljen nivo živega srebra 1 mikrogram. Nekateri amalgami zgolj mirno sedeč v epruveti sprostijo ~43.5 mikrogramov živega srebra /cm² površine/dnevno (14). Glede točke 3 in neznatnih količin živega srebra ob izdelavi zalivk: gre za pavšalno izjavo. Lahko navedbo kvantificirate? Kaj je neznatna izpostavljenost in resorpcija živega srebra iz amalgama; kolikšna je obremenjenost pacienta z živim srebrom, tako ob izdelavi, kot ob odstranjevanju povprečne zalivke? Ob tem velja: tudi amalgam nekemu nameščen danes bo nekoč potrebno odstraniti. Glede četrte točke: leta 2015 je na Tajvanu 207.587 starejših nad 65 let bilo vključenih v študijo z rezultatom: 13% več Alzheimerja pri ženskah izpostavljenih živemu srebru iz amalgama (27).

Januarja 2018 je del odgovora ministrstva za zdravje bil naslednji:

"V zvezi z uporabo amalgama velja izpostaviti dosedanje izhodišče slovenske stomatološke stroke, da so zobni amalgami, če so uporabljeni po načelih dobre klinične prakse, varni, cenovno ugodni in kakovosten material, ki ostaja kot ena od možnosti reparacije okvarjenih zobnih ploskev. V zvezi z varnostjo amalgamskih zobnih zalivk in zobnih zalivk iz drugih materialov pa izpostavljamo tudi mnenje, ki ga je v aprilu 2015 sprejel Neodvisni znanstveni odbor Evropske komisije za nastajajoča in na novo ugotovljena zdravstvena tveganja - dokument »The safety of dental amalgam and alternative dental restoration.«"

Smiselno bi se zdelo, da o toksinu, kot je živo srebro, podajo izhodišče toksikologi. Ključen pri tem je verjetno podatek koliko živega srebra se iz kake vrste amalgamov pod kakimi pogoji izloča. Ob ugotavljanju, da se amalgami uporabljajo že 150 let - ste slednje kdaj vprašali proizvajalce amalgamov?

Nadalje omenjate "Neodvisni znanstveni odbor Evropske komisije za nastajajoča in na novo ugotovljena zdravstvena tveganja", krajše SCENIHR. Mislim, da je SCENIHR podal dve mnenji o amalgamu: prvo leta 2008 in drugo aprila 2015. Leta 2008 je sestava SCENIHR komisije bila naslednja: inženir s tesnimi stiki z industrijo kot vodja skupine, 4 stomatologi, 2 veterinarja in 1 toksikolog (21). V neodvisnem znanstvenem komiteju, ki razpravlja o živem srebru, bi pričakoval pretežno toksikologe. Stomatološke in druge zdravstvene ustanove po Evropi ter širše se pogosto sklicujejo na SCENIHR, se pa taka veriga odločanja zdi nekoliko nenavadna. Če sem lahko sarkastičen: to se zdi podobno, kot če bi tobačna industrija podala mnenje o škodljivosti kajenja, ministrstvo za zdravje pa bi se na to mnenje sklicevalo. Prej omenjena velika tajvanska študija, ki je potrdila določeno povezavo med amalgamom in demenco, je bila objavljena novembra 2015; SCENIHR aprila 2015 te pomembne študije verjetno ni zajela? Če podajaš tako pomembno poročilo in smernice za 500 milijonski trg, imaš verjetno v rokah vse vzvode, da na en ali drug način dobiš natančne podatke po posameznih vrstah amalgamov; za začetek, koliko živega srebra izločajo na enoto površine mirno sedeč v epruveti. Je SCENIHR to naredil? Po svoje zanimiv je tudi čas objave SCENIHR mnenj. FDA in SCENIHR v tandemu oblikujeta percepcijo o amalgamu verjetno kar po vsem svetu. Leta 2008 je FDA izgubljal in izgubil pomembno tožbo zaradi amalgama (30). Leta 2015-2016 pa so v Bruslju potekale intenzivne razprave in lobiranja o končni vsebini Konvencije Minamata za EU. Predvidena je bila popolna prepoved živosrebrnih zalivk. Nekdo je to uspel preprečiti (34 - citat British Dental Association). Ob SCENIHR ste v preteklosti izpostavili tudi ADA (American Dental Association) in še nekaj organizacij. Nisem zaznal, da bi kje izpostavili Švedsko. Verjetno nobena druga država ni naredila toliko in tako podrobnih študij o amalgamu kot ravno Švedska (1-9).

Amalgam je preostanek časa, ko je živo srebro (calomel, "heroic medicine") še veljalo za vsesplošno zdravilo. Čas je, da se živo srebro iz medicine poslovi.

<http://predlagam.vladi.si/webroot/idea/view/9230>